

Där råhud blir Lundbergs läder

Sedan förhistorisk tid har man känt konsten att tillverka läder, d. v. s. att av hudar och skinn framställa en produkt som är hållbar mot förruttelse och som även i torrt tillstånd är mjuk och smidig.

De ursprungliga garvningsförfarandena voro mycket primitiva och torde huvudsakligen ha bestått i hudens bearbetning med fett eller behandling med rök, alstrad vid förbränning av vissa träslag.

Genom gravfynd har konstaterats, att de gamla egyptierna för mer än 4.000 år sedan voro mycket förfarna garvare och läderplastikkonstnärer. Långt tidigare var garvning med frukter eller växter känd. Denna metod, den s. k. vegetabilgarvningen, blev dominerande fram till slutet av förra seklet, då mineralgarvningen och framför allt den revolutionerande kromgarvningen bröt igenom.

I äldsta tider bereddes hudar och skinn till husbehov inom familjen. Så småningom utvecklades dock hanteringen i vårt land till hantverk under skråväsendets tid för att i slutet av förra och början av detta århundrade övergå till industriell drift och koncentration till större företag.

Huvudorsakerna till denna utveckling voro införandet av fransmannen Seguins snällgarvningsmetod med garvämesextrakter år 1872 och tillämpandet av kromgarvningen för ovanläder, vilka båda metoder omkring sekelskiftet och sedan undan för undan nedbringade garvningstiden från - för vissa lädersorter - ett par år till lika många månader eller veckor och beträffande kromgarvningen till ett å två dygn.

Samtidigt med denna garveritekniska utveckling började skotillverkningen övergå från hantverk till industriell drift med krav på ökad lädertillgång. Utvecklingen belyses av följande siffror: 1871–1875 funnos i Sverige 677 garverier med ett sammanlagt tillverkningsvärde av 7 miljoner kronor per år. 1913 hade antalet nedgått till 136 och 1946 till 35 med ett sammanlagt produktionsvärde av 109 milj. kronor och 2.600 anställda arbetare.

År 1869 inköpte den då 25-årige garvaregesällen Carl Johan Lundberg med ett startkapital på några hundra kronor ett litet garveri i Gärdserums socken av Kalmar län. Redan efter fyra år hade detta garveri blivit för trångt, och år 1873 inköpte han för, 10 000:- kr. ett på 1840-talet i Valdemarsvik anlagt större och tidsenligare garveri.

Här växte rörelsen snabbt under hans målmedvetna och idoga strävande, och vid resor som han och sonen Karl gjorde till Tyskland och Danmark studerades nya arbetsmetoder, anskaffades maskiner och knötos förbindelser med råvaruleverantörer, vilket möjliggjorde företagets snabba utveckling.

Vid C. J. Lundbergs död år 1897 övergick ledningen av den redan omfattande rörelsen till den då 24-årige sonen Karl Lundberg, som sedan tillsammans med brodern Walter Lundberg insiktsfullt och förutseende utvecklade företaget till en industri av betydande mått.

Den i januari 1898 hade rörelsen ombildats till aktiebolag under namnet C. J. Lundbergs Läderfabriks AB med Disponent Karl Lundberg som verkställande direktör.

Walter Lundberg avled år 1930 och Karl Lundberg år 1939.

Redan 1927 hade emellertid Sven Lundberg efterträtt sin fader som verkställande direktör. Disponent Karl Lundberg kvarstod dock som styrelsens ordförande och deltog oförtrutet i arbetet till sin död 1939.

Direktör Sven Lundberg fick inte länge verka på sin post, men då han 1947 avled, hade det förunnats honom att medverka till uppbyggandet och utvecklingen av det företag, varåt två generationer av släkten före honom ägnat sitt liv.

Rörelsens ständiga tillväxt har gång efter annan nödvändiggjort till- och utbyggnader för att i dag rymma en industri, som sysselsätter ca 600 personer med en årsproduktion av ca 5 50.000 kalvskinn och ca 150.000 hudar, vilket tillsammans gör omkring 11 milj. kvft. läder. Detta räcker till något över 4 milj. par skor, d. v. s. ungefär hälften av vårt lands årsförbrukning av skoovanläder.

Nu går dock inte allt det läder, som framställes vid C. J. Lundbergs Läderfabriks AB, till skoindustrin. Här tillverkas även läder till portföljer, damväskor, reseffekter och seldon, bokbinderiläder, fotbollsläder, ortopedläder m. m. En särskild avdelning framställer ränder till randsyddas skor, och en annan tillverkar arbetshandskar och sporthandskar.

Urdrag ur "Där råhud blir Lundbergs läder"